

แสดงออกของลักษณะประจำพันธุ์อย่างน้อยหนึ่งลักษณะ และจัดเป็นหน่วยซึ่งเหมาะสมที่จะนำไปขยายพันธุ์ได้โดยไม่เกิดความเปลี่ยนแปลง

“พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป” หมายความว่า พันธุ์พืชที่กำเนิดภายในประเทศหรือมีอยู่ในประเทศ ซึ่งได้มีการใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย ทั้งนี้ไม่รวมถึงพันธุ์พืชที่บุคคลได้มาจากการพัฒนา คัดเลือกหรือปรับปรุงพันธุ์ และยังอยู่ในความครอบครองของบุคคลดังกล่าว

“การดัดแปรสารพันธุกรรม” หมายความว่า กระบวนการในการนำสารพันธุกรรมที่มีต้นกำเนิดจากสิ่งที่มีชีวิตทั้งที่เป็นสารพันธุกรรมธรรมชาติ สารพันธุกรรมที่ดัดแปลงจากธรรมชาติ หรือสารพันธุกรรมที่สังเคราะห์ขึ้น ถ้าย้ายเข้าไปรวมหรือร่วมอย่างถาวรกับสารพันธุกรรมเดิมของพืชให้มีลักษณะที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนตามธรรมชาติ

“นักปรับปรุงพันธุ์พืช” หมายความว่า ผู้ซึ่งทำการปรับปรุงพันธุ์ หรือพัฒนาพันธุ์หรือค้นพบ และพัฒนาพันธุ์ จน ได้พันธุ์พืชใหม่

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มของประชาชนที่ตั้งถิ่นฐานร่วมกันมาและได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

หมวดที่ ๑

คณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองพันธุ์พืช ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ผู้อำนวยการศูนย์พันธุ์วิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ผู้อำนวยการองค์การสวนพฤกษศาสตร์ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งสิบสองคน ในจำนวนนี้จะต้องแต่งตั้งจากเกษตรกรหกคน นักวิชาการด้านปรับปรุงพันธุ์พืชจากสถาบันการศึกษาหนึ่งคน นักวิชาการด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจากสถาบันการศึกษา

หนึ่งคน ผู้แทนองค์การพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับการเกษตร และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสองคน ผู้แทนสมาคมที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการปรับปรุงพันธุ์และขยายพันธุ์พืช หรือเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์พืชสองคนเป็นกรรมการ และอธิบดีกรมวิชาการเกษตรเป็นกรรมการและเลขานุการ”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒ พันธุ์พืชที่จะขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

(๑) มีความสม่ำเสมอของลักษณะประจำพันธุ์ ทางด้านสัณฐานวิทยา สรีรวิทยาหรือคุณสมบัติอื่นที่เป็นผลเนื่องจากการแสดงออกของสภาพทางพันธุกรรมที่จำเพาะต่อพันธุ์พืชนั้น

(๒) มีความคงตัวของลักษณะประจำพันธุ์ที่สามารถแสดงลักษณะประจำพันธุ์ได้ โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงของลักษณะประจำพันธุ์หลังจากการขยายพันธุ์ซ้ำอีกครั้ง หรือทุกวงจร ในกรณีที่มีการขยายพันธุ์ต้องกระทำเป็นวงจร

(๓) มีลักษณะประจำพันธุ์แตกต่างจากพันธุ์อื่นที่ปรากฏอยู่ในวันขึ้นของจดทะเบียน หรือพันธุ์พืชที่ได้รับการจดทะเบียนคุ้มครองไว้แล้ว ไม่ว่าจะในหรือนอกราชอาณาจักร ก่อนวันขึ้นของจดทะเบียน หรือที่มีการขึ้นของจดทะเบียนในราชอาณาจักรไว้แล้วและได้รับการจดทะเบียนในเวลาต่อมา ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวต้องเห็นอย่างเด่นชัด ทางสัณฐานวิทยา สรีรวิทยา หรือมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งเป็นผลเนื่องจากการแสดงออกของสภาพทางพันธุกรรมที่แตกต่างจากพันธุ์พืชอื่น

(๔) เป็นพันธุ์พืชที่ไม่มีการนำส่วนขยายพันธุ์หรือผลิตผลมาใช้ประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นการขายหรือจำหน่ายด้วยประการใด ทั้งในหรือนอกราชอาณาจักร โดยนักปรับปรุงพันธุ์ หรือด้วยความยินยอมของนักปรับปรุงพันธุ์ภายในประเทศเกินกว่าหนึ่งปี หรือในต่างประเทศ เกินกว่าสี่ปีหรือเกินกว่าหกปีในกรณีของพืชยืนต้น ก่อนวันขึ้นของจดทะเบียน”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ พันธุ์พืชที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงในทางตรงหรือทางอ้อม ต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ หรือ สวัสดิภาพของประชาชน ห้ามมิให้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

พันธุ์พืชที่ได้จากการตัดแปรสารพันธุกรรมจะจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ได้ ต่อเมื่อผ่านการประเมินผลกระทบทางด้านความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ หรือสวัสดิภาพ

ของประชาชนจากกรมวิชาการเกษตรหรือหน่วยงานหรือสถาบันอื่นที่คณะกรรมการกำหนด ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๐ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“พนักงานเจ้าหน้าที่อาจสั่งให้ผู้ยื่นคำขอตามวรรคหนึ่งส่งสำเนาคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ที่ได้อื่นไว้ในต่างประเทศพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทยหรือหลักฐานอื่นภายในเวลาที่กำหนดซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน นับจากวันที่ยื่นคำขอในราชอาณาจักร เพื่อยืนยันว่าพันธุ์พืชใหม่ที่ยื่นขอรับความคุ้มครองทั้งสองแห่งเป็นพันธุ์เดียวกัน ในกรณีที่คำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ตามวรรคหนึ่งถูกยกเลิกคำขอหรือผู้ขอละทิ้งคำขอ ผู้ยื่นคำขอสามารถยื่นเอกสารหรือหลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสองปีนับตั้งแต่วันที่คำขอถูกยกเลิกหรือผู้ขอจดทะเบียนละทิ้งคำขอ”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ให้ถูกต้องตามมาตรา ๑๕ แล้วรายงานผลการตรวจสอบเสนอต่ออธิบดี

เมื่ออธิบดีพิจารณารายงานการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว เห็นว่าคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ถูกต้อง ให้อธิบดีมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน โดยให้ผู้ขอจดทะเบียนเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการประกาศโฆษณาตามจำนวนที่จ่ายจริง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๒ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบว่าพันธุ์พืชที่ขอจดทะเบียนเป็นพันธุ์พืชใหม่มีลักษณะเป็นพันธุ์พืชตามมาตรา ๑๑ เป็นพันธุ์พืชใหม่ที่มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ ไม่ต้องห้ามมิให้จดทะเบียนตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง และผ่านการประเมินตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้ขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ชำระค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบพืชเท่าจำนวนที่จ่ายจริงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากพนักงานเจ้าหน้าที่

ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ถ้าผู้จดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ไม่ชำระ
ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ให้ถือว่าละทิ้งคำขอจดทะเบียน”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครอง
พันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓ ผู้ใดเห็นว่าตนมีสิทธิในพันธุ์พืชที่ขอจดทะเบียนเป็นพันธุ์
พืชใหม่ดีกว่าผู้จดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่หรือเห็นว่าคำขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ใดไม่ชอบด้วย
มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๒๐ ผู้นั้นจะยื่นคำคัดค้านก็ได้โดยให้ยื่นต่อพนักงาน
เจ้าหน้าที่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันเริ่มประกาศโฆษณาตามมาตรา ๒๒”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช
พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๑ หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ ให้มีอายุ
ยี่สิบห้าปีสำหรับพืชยืนต้น และยี่สิบปีสำหรับพืชชนิดอื่น นับตั้งแต่วันที่ออกหนังสือสำคัญแสดง
การจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่

การกระทำที่ขัดมาตรา ๓๑ ต่อพันธุ์พืชที่ยื่นขอจดทะเบียนและมีการ
ประกาศโฆษณาคำขอดังกล่าวตามมาตรา ๒๑ แล้วโดยบุคคลผู้กระทำรู้ว่าพันธุ์พืชนั้นมีการยื่นขอ
จดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ไว้แล้ว หรือได้รับคำบอกกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรว่าพันธุ์พืชนั้นได้มีการ
ยื่นขอจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ไว้แล้ว ผู้ยื่นคำขอมิสิทธิได้รับค่าเสียหายจากบุคคลผู้ฝ่าฝืนสิทธินั้น
การเรียกค่าเสียหายดังกล่าวให้ยื่นฟ้องต่อศาลหลังจากที่ได้มีการออกหนังสือสำคัญแสดงการจด
ทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ให้แก่ผู้จดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่แล้ว”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช
พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๔ ในการขายหรือจำหน่ายด้วยประการใด ซึ่งส่วนขยายพันธุ์
ของพันธุ์พืชใหม่ ผู้ทรงสิทธิในพันธุ์พืชใหม่ต้องปฏิบัติดังนี้

(๑) ต้องใช้ชื่อพันธุ์ของพันธุ์นั้น แม้จะเลขช่วงเวลาการคุ้มครองสิทธิของ
นักปรับปรุงพันธุ์ไปแล้วก็ตาม

(๒) ต้องแสดงเครื่องหมายให้ปรากฏที่ส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชใหม่
ภาชนะบรรจุ หรือหีบห่อของส่วนขยายพันธุ์ของพันธุ์พืชใหม่ซึ่งเครื่องหมายดังกล่าว ให้เป็นไป
ตามแบบที่อธิบดีกำหนด

(๓) ในการเสนอขายหรือทำการตลาดซึ่งพันธุ์พืชที่ได้รับการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ไว้แล้วร่วมกับเครื่องหมายการค้า ชื่อการค้า หรือสิ่งบ่งชี้อื่นๆ ชื่อพันธุ์จะต้องเห็นเด่นชัด”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“หลังจากที่ได้ดำเนินการตามความในวรรคสองแล้ว แต่ยังไม่ปรากฏว่าไม่สามารถป้องกันหรือบรรเทาเหตุตามวรรคสองได้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจมีคำสั่งให้ระงับการใช้สิทธิของผู้ทรงสิทธิหรือมีคำสั่งยกเลิกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนพันธุ์พืชใหม่นั้นได้ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงค่าตอบแทนความเสียหายที่ผู้ทรงสิทธิจะได้รับจากการดำเนินการดังกล่าวด้วย”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความชื่อหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

หมวด ๔

การขึ้นทะเบียนชุมชนและคุ้มครองพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๔ บุคคลซึ่งบรรพบุรุษมีถิ่นกำเนิดและร่วมกันอนุรักษ์หรือพัฒนาพันธุ์พืช อาจขอขึ้นทะเบียนเป็นชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยตั้งตัวแทนยื่นคำขอเป็นหนังสือ ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เมื่อได้รับคำร้องจากชุมชนตามวรรคหนึ่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการขอจดทะเบียนพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นต่ออธิบดีกรมวิชาการเกษตรนับแต่วันที่ได้รับเอกสารและข้อมูลที่จำเป็นในการขอจดทะเบียนครบถ้วน”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ในการอนุญาตให้ผู้ใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง และการทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์ที่ได้รับหนังสือ

- (๖) อายุของข้อตกลง
- (๗) การยกเลิกข้อตกลง
- (๘) การกำหนดวิธีการระงับข้อพิพาท
- (๙) รายการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๒๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖๖/๑ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๖๖/๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

การกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี